

tage en anden i Stedet for ham; saa jeg tror, det er rigtigst ikke at kræve, at Sognepræsten skal være med.

Hvad angaar det andet store Spørgsmaal, hvor Landstinget har indført Ændringer, nemlig Spørgsmaalet om Ligningen, maa jeg sige, at jeg finder, at Landstingets Ændringer er Forbedringer. Jeg er ikke enig med min ærede Kollega (Dahl), der talte før, i, at Landstinget der har vist sig mere kirkeligt end selve det kirkelige Udvalg, idet det kirkelige Udvalg dog satte en Grænse for Ligningens Størrelse, medens Landstinget udtaler, at man ikke kan nøjes med at foretage en Forhøjelse af den satte Procent. Jeg tror, at Landstinget har Ret, og det kommer deraf, at Forholdene i de forskellige Kirker — det er navnlig Købstadkirker, der her er Tale om — er saayderst forskellige. Det er derfor ganske umuligt at give en almindelig Norm. Det mest praktiske er utvivlsomt at indrette sig som vedtaget af Landstinget.

Angaaende § 6 udtalte Kultusministeren, at han havde ønsket, at der skulde staa, at ved kirkelige Handlinger, der udføres under den almindelige Gudstjeneste paa Søn- og Helligdage, maa der ikke tages Betaling for Orgelspil. Han sagde, at Grunden dertil var, at han ikke ønskede, at der skulde gøres Forskel paa fattig og rig i Kirken. Det ønsker jeg sandelig heller ikke, og kan der virkelig gøres Forskel, naar der staa „maa ikke kræves“, vil jeg bestemt holde paa, at der skal staa „maa ikke tages“. Men jeg kan dog næsten ikke tro, at man kan gøre nogen Forskel. Der kan jo under Gudstjeneste kun være Tale om Daab, og det er dog vel ikke saaledes, at naar Organisten ikke har faaet Betaling, spiller han ikke til de Salmer, der synges i Forbindelse med Daaben. Skulde det være Tilfældet, at de ikke spillede, naar det var et fattigt Barn, der blev døbt, maa jeg rigtig nok bestemt kræve, at der kommer til at staa, at der ikke maa tages Betaling. Men det er vel ganske utænkeligt, at noget saadant kan finde Sted.

Jeg skal hermed anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme, da der for Øjeblikket ikke er nogen fast Ordning af disse Forhold. Jeg kan i alt væsentligt tiltræde Lovforslaget, som det foreligger, dog med de ganske faa Ændringer, som jeg har antydet.

Wulff: Uagtet den højtærede Minister aabenbart ønsker dette Lovforslag hurtigt fremmet og helst uden Udvalg, maa jeg

efter de faldne Udtalelser antage, at Sagen vil blive undergivet en Udvalgsbehandling, og for mit Vedkommende er jeg heller ikke saa utilfreds dermed. Skønt jeg i det hele og store kun kan være fornøjet med den Affattelse, som Lovforslaget har faaet i det andet Ting, er der dog enkelte Ting, som jeg kunde ønske overvejet i et Udvalg. Det er et Spørgsmaal, om man ikke i denne Lov er kommet til at gaa de selvejende Kirkers Ejendomsret noget for nær. Jeg tænker særlig paa de selvejende Kirker, der ikke har faaet deres Indtægter tildelt gennem Tiendeaflysningsloven, men selv har tilvejebragt dem, eller hvor Sognet eller de kirkeligt interesserede har tilvejebragt dem ved Indsamlinger og frivillige Gaver, eller hvor Midlerne er tilvejebragte paa anden Maade, saa at de ikke stammer fra det offentlige. Der staa i § 5, at Kirkernes Formue bestyres af Overtilsynet. Men naar Formuen er Kirkens, er det dog lidt stærkt saadan uden videre at dekretere ved Lov, at Formuen bestyres af andre. Naar Formuen er Kirkernes, er Retten til at bestyre den aabenbart ogsaa deres. Jeg er ikke saa ganske sikker paa, om ikke den Kirke, der vilde bestride det offentlige Ret til at paalægge den denne Tvang, vilde kunne føre sin Villie igennem ved at nægte at underkaste sig det Tilsyn. Jeg er ikke sikker paa, om det ikke, for at bruge et lidt stærkt Udtryk, strider mod Grundlovens Bestemmelse om Ejendomsretten, at man saadan uden videre disponerer gennem en simpel Lov over en Formue, der tilhører en privat Institution og ikke Staten. I visse andre Bestemmelser træder dette endnu stærkere frem. Det hedder i § 18 endog ligefrem, at man kan tage en Kirkes Formue fra den. Der staa nemlig: „Af formuende, selvejende Kirkers Midler kan der ydes Tilskud til andre selvejende Kirker“, og det er, vel at mærke, ikke, naar de selvejende Kirker selv synes om det, men naar Ministeren finder det rigtig, kan han bestemme, at et saadant Tilskud skal ydes og paa hvilken Maade, om der skal svares Rente o. s. v.

Jeg er heller ikke sikker paa, om man ikke andetsteds er gaaet noget for vidt, om man ikke har været noget uskaan- som, maaske har overskredet Lovgivningsmagtens Kompetence. I § 11 møder vi saaledes det samme Indgreb i Ejendomsretten og det paa en Maade, som ogsaa fra anden Side set forekommer mig urimelig. Det hedder der, at til Bestridelse af Omkostningerne ved større Istandsættelsesarbejder ved Kirken kan Kirken enten